

Какво значи „ляво“ и „дясно“ в политиката?

Новини | Общество | на 15.05.2023 08:00 | от Зорница Стоилова

Защо говорим за това?

Идеите от политическия спектър ни помагат да разбираме по-добре кои са най-големите предизвикателства в света днес и как да ги решаваме.

Защо обичаме дъгата? Може би защото е пъстра и красива? В нея се преливат всички цветове и нюанси.

В света на идеите също има дъга. Тя се нарича политически спектър и описва вярванията и разбиранията на хората за това кои са най-големите предизвикателства в света днес и как да ги решаваме. Тази скала показва разнообразието от идеи между две крайности. Само че вместо цветовете спектърът има две посоки - ляво и дясно.

Когато става дума за политически партии, това дали са леви или десни ни дава ключ за това как мислят, че можем да решим проблемите на обществото. Например как да се намали разликата между бедните и богатите хора. Или кой трябва да плаща за здравеопазване и образование.

Макар лявото и дясното да са често в спор и да се представят като противоположни, е напълно нормално един човек да има леви позиции по един въпрос и десни по друг.

Кои идеи са леви

Левите партии смятат, че работата на правителството е да направи обществото по-справедливо чрез парите, които събира от гражданите. Затова те настояват за по-високи [данъци](#) за богатите. Идеята е правителството да насочи парите от тях към услуги за хората, които нямат възможности. Например тежко болни да получат безплатни лекарства. В някои части на Европа левите партии и политици се наричат и прогресивни. Защото настояват за промяна в области като [климатичните промени](#) или за [равни права между жените и мъжете](#).

Кои идеи са десни

От своя страна, десните партии смятат, че правителството трябва да се меси възможно най-малко в живота на хората и в икономиката. Те казват, че бизнесът и обществото сами могат да предизвикват промяна в области като равното заплащане между мъже и жени. Те настояват за повече лична свобода и ред. Освен това държат на неща като правото на собственост. В някои европейски страни дясното се свързва с консервативни, традиционни ценности като например влиянието на религията.

Повечето хора са някъде по средата между лявото и дясното, което пък се нарича център. Но има и малки групи хора, които стоят в крайностите на тези идеи. Тях наричаме крайнолеви или крайнодесни. И двете са опасни за обществото. Или поне това ни показват [уроците от миналото](#) - когато някой поставя определена идея или принцип над правилата за човечност, това може да доведе до жестокости.

Национализъм–интернационализъм

Освен лявото и дясното има и друг спектър, в който хората се разполагат според разбиранията си доколко е добре за тяхната страна да е свързана с останалите. Дали да бъде част от по-голяма общност от страни или е по-важно да следва своя, отделна политика. Първото се нарича **интернационализъм**, а второто **национализъм**.

Например в България, след започването на [войната в Украйна](#), партиите използват думата **евро-атлантически**, за да определят къде стоят.

Тя идва от Атлантическия океан, който стои между Европа и Северна Америка и назовава идеята за сближаване на държавите от Северна Америка (Канада и САЩ) и Европа. Това сближаване може да е икономическо - тези държави търгуват много помежду си. Но също така е политическо и военно през обединение в съюзи като [Европейския съюз \(ЕС\)](#) и [НАТО](#). Тези държави споделят общи ценности като демокрацията, свободите на човека и върховенството на закона.

У нас, когато някой каже евро-атлантическа партия, това означава, че тя си представя бъдещето на България като част от Европейския съюз и НАТО.

От другата страна на спектъра стоят партиите, които са против членството на страната ни в ЕС и НАТО. Наричат ги общото име **националистически партии**.

Също както при лявото и дясното, и тези две идеи имат крайни степени. Понякога зад "интернационализма" се крият опити една държава да контролира други държави. А пък крайният национализъм може да стигне до жестокост към малцинствата и агресия срещу други страни. Затова някои хора правят разграничение между ["патриотизъм"](#) и "национализъм".

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/3093-lyavo-ili-dyasno-kratak-politicheski-patevoditel](http://book/3093-lyavo-ili-dyasno-kratak-politicheski-patevoditel)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

